

Lauri Pakkanen

23.3.2022

Ympäristövaliokunta

Eduskunta

HE 27/2022 vp / Asiantuntijapyyntö

Rakennusteollisuus RT:n lausunto hallituksen esityksestä ilmastolaiksi

Kiitämme mahdollisuudesta lausua esityksestä ilmastolaista. Rakennetun ympäristön rooli on hyvin merkittävä ilmastotavoitteiden saavuttamisessa vuoteen 2035 mennessä ja ala on niiden saavuttamiseen sitoutunut. Samalla on tärkeää, että tavoitteet energia- ja ilmastopolitiikan tuleviksi linjoiksi ovat selkeästi ennustettavissa. Rakennusteollisuuden vähähiilisyyden tiekartan mukaan rakennetun ympäristön päästöjä voidaan vähentää 66 prosentilla vuoteen 2035 mennessä. Jo tunnistettujen teknologiaharppausten avulla voidaan tuolloin päästä jopa 80 prosentin vähennykseen. Vuoteen 2050 on mahdollisuus saavuttaa lähes hiilineutraalius ja vähentää päästöjä 95 prosentilla. Ilman vaikuttavien toimenpiteiden jalkautusta ei ole mahdollista edetä halutulla hiilineutraaliuspolulla. On syytä muistaa, että rakennetussa ympäristössä peräti 76 prosenttia päästöistä syntyy rakennusten käytön aikaisesta energiankulutuksesta. Olemassa olevien rakennusten energiankulutuksen ja päästöjen vähentämisessä mm. energiaremonttien ja lämmitysmuotojen uusimisen avulla on ylivoimaisesti merkittävin päästövähennyspotentiaali.

Yhdymme lausunnossamme arviointineuvoston huomioon siitä, että kaupungeilla ja kunnilla on merkittävä vaikutus ilmastomuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Kaupunkien ja kuntien, kuten koko julkisen sektorin, olisi luotava uusia toimintatapoja ja toimittava vihreän siirtymän vauhdittajina koko Suomessa. Julkisen sektorin ohjausvaikutukset, sekä regulaatio että kannustimet, pitää säätää niin, että ne mahdollistavat vihreää siirtymän ja suuren kehitysloikan. Parhaat ratkaisut syntyvät markkinaehtoisesti ja materiaali- ja teknologianeutraalisuutta noudattaen. On myös syytä varmistaa kaupunkien ja kuntien investointikyvykkyys ja hankintaosaaminen, jotta esim. uusien palvelukiinteistöjen rakennuttamisessa otetaan varmasti huomioon kaikki ilmastotavoitteita tukevat näkökulmat.

Rakennusteollisuus RT pitää tärkeänä kustannustehokkuusnäkökulman sisällyttämistä suunnitelmien yleisiin vaatimuksiin (8§:n kohta 4). On olennaista keskittyä asioihin, jotka tuovat parhaan mahdollisen tuloksen (todellisen päästövähennyksen) suhteessa kustannuksiin. Päällekkäisiä ohjauskeinoja tulisi välttää. Muun muassa EU:n Fit for 55 -paketti on luomassa päällekkäistä sääntelyä.

Suunnittelun yleisten vaatimusten (8§) osalta on hyvä, että kohdassa 6 on mainittu suunnitelmien yhteensovittaminen tarvittavilta osin energia- ja liikennepolitiikan suunnittelun kanssa. Esitämme,

että tätä kohtaa laajennettaisiin koskettamaan myös asunto- ja kaavoituspolitiikkaa sekä uudis- ja korjausrakentamista. Näin varmistettaisiin mahdollisuus kokonaisuuden optimointiin ja todellisten päästövähennysten syntyminen.

Taloudelliset ja sosiaaliset sekä muut vaikutukset on selvitettävä tarpeellisessa määrin. Katsomme kuitenkin, että nykyinen muotoilu jättää tulkinnanvaraiseksi, mitä 'tarpeellisessa määrin' tarkoittaa. Mielestämme kohtaa tulisi kehittää siten, että aina on selvitettävä taloudelliset, sosiaaliset ja muut olennaiset vaikutukset esimerkiksi kuluttajien, yritysten ja erityisesti rakennusalan kannalta.

Pidämme hyvänä, että hiilineutraaliustavoitetta sekä muita lakiin kirjattavia päästövähennystavoitteita arvioidaan vuonna 2025 ja siinä otetaan huomioon uusin tieteellinen tieto, teknologian kehitys, muiden maiden päästösitoumukset ja mahdollisuudet kansainvälisten joustojen käyttöön sekä päästövähennystoimenpiteiden kustannustehokkuus.

On myös selvää, että älykäs maankäytön suunnittelu edistää ilmastotavoitteisiin pääsyä, ja auttaa hidastamaan luontokatoa. Tiivis kaupunkirakenne pienentää kokonaispäästöjä ja mahdollistaa toimivan asuinympäristön sekä jättää tilaa lähiluonnolle. Tämän takia jatkovalmistelussa on syytä kuulla laajasti asiantuntijoita rakentamisen ja maankäytön sektoreilta.

Aleksi Randell
toimitusjohtaja
Rakennusteollisuus RT

Lisätietoja:
Lauri Pakkanen
050 522 7797
lauri.pakkanen@rakennusteollisuus.fi